

หัวข้อภาคนิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง : ศึกษากรณีสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี Relationship between civil servant and political officers : Case study of The secretariat of The Prime Minister
ชื่อผู้เขียน	อัฉรพร พรหมกระแสน์ Achara Phromkrasair
แผนกวิชา/คณะ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อัมพรลักษณ์
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง : ศึกษากรณีสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์และปัญหาอุปสรรคหรือความขัดแย้งระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสะท้อนความคิดเห็นของข้าราชการประจำที่มีต่อข้าราชการการเมืองในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์อันดีของข้าราชการทั้งสองประเภท โดยใช้วิธีการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) แล้วนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันอยู่ 3 ประการ คือ

1. ปัญหาด้านการยอมรับและความไว้วางใจ ซึ่งข้าราชการประจำในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ต้องทำงานร่วมกับข้าราชการการเมืองจำนวนมากในทุกยุคทุกสมัย ข้าราชการการเมืองจึงเกิดความหวาดระแวงทางการเมืองในเรื่องความไม่เป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการประจำ

2. ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่องของการแต่งตั้งข้าราชการจากส่วนราชการอื่นมาดำรงตำแหน่งในระดับสูงในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี แม้ข้าราชการในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะยอมรับได้ เพราะถือเป็นเรื่องนโยบายของผู้บังคับบัญชา แต่ก็ทำให้ข้าราชการประจำเสียขวัญและหมดกำลังใจ

3. ปัญหาด้านวิกฤติทางภาพพจน์ของข้าราชการการเมือง ซึ่งทำให้ข้าราชการประจำมองข้าราชการการเมืองในแง่ลบ ขาดความศรัทธาและขาดความเชื่อถือ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เสนอแนวความคิดในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการทั้งสองประเภท คือ

1. ข้าราชการทั้งสองประเภทต้องยอมรับในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและบทบาทของแต่ละฝ่ายด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ฝ่ายการเมืองต้องไม่คิดว่าข้าราชการประจำที่มีอยู่ไม่มีฝีมือ ไม่สามารถตอบสนองนโยบายได้ หรือคิดว่าเป็นคนของพรรคการเมืองอื่น และข้าราชการประจำต้องยอมรับในการเป็นผู้แทนปวงชนและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมือง และต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เมื่อเกิดการยอมรับและเข้าใจกันแล้วก็จะเกิดความเห็นใจกัน พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือ วิกฤติทางภาพพจน์ก็จะไม่เกิดขึ้น

2. การเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการทั้งสองฝ่ายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี อาจกระทำได้โดยการจัดประชุมสัมมนาข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูงในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในวาระเริ่มแรกของการเข้าปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการการเมืองและให้มีการจัดประชุมสัมมนาเป็นระยะเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยในการประชุมสัมมนาดังกล่าวจะมีการชี้แจงถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของข้าราชการทั้งสองฝ่าย การปฏิบัติงานร่วมกัน สวัสดิการและบริการที่ข้าราชการการเมืองจะได้รับ รวมทั้งการชี้แจงถึงปัญหาที่มักเกิดขึ้นระหว่างข้าราชการทั้งสองฝ่ายดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เกิดการตระหนัก ระมัดระวังการกระทำของตนให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเห็นควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ รวมทั้งแม่บ้าน และคนขับรถ ที่ปฏิบัติงานให้กับข้าราชการการเมือง และออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นระยะๆ

เมื่อข้าราชการทั้งสองฝ่ายเข้าใจปัญหาและยอมรับในอำนาจหน้าที่ บทบาทของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยความเข้าใจ จะนำไปสู่การยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีจิตสำนึกที่ดี ปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการทั้งสองฝ่ายก็จะลดน้อยลง อันจะนำไปสู่การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น